

УДК 378.4:[33:323.3]](510)

<https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19>.

ДОСВІД КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ У ВИЗНАЧЕННІ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ

Гао Ванчуен,

*директор кафедри англійської мови,
викладач англійської мови*

Цзясінського університету,

м. Цзясін, КНР

<http://orcid.org/0000-0001-8114-5129>

e-mail: billgwq@gmail.com

Ксенія Цицюра,

аспірант Інституту професійно-технічної освіти

НАПН України,

іноземний експерт Цзясінського університету,

м. Цзясін, КНР

<http://orcid.org/0000-0002-4606-9287>

e-mail: ksenija.tsytsiura@gmail.com

Реферат.

Актуальність. Сьогодні на шляху до повноцінних ринкових відносин Україна переживає часи глобальних економічних перетворень. У зв'язку з цим країні необхідні спеціалісти з економіки для висококваліфікованої роботи як у вітчизняній, так і в міжнародній економіці. Але успіх в професійній кар'єрі можливий тільки за умов конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Саме тому, зараз одним з першочергових завдань системи професійної освіти є підготовка конкурентоспроможного фахівця, який має високий рівень професійної компетентності. Аналіз літератури з соціології, педагогіки, культурології та економіки свідчить про те, що науковців завжди цікавило питання формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів з економіки, але останнім часом воно стало найбільш актуальним через те, що українська освіта знаходиться у стані модернізації.

Мета: виокремити та охарактеризувати особливості визначення результатів підготовки майбутніх економістів на прикладі державного університету в Китайській Народній Республіці.

Методи, що використовувалися нами під час дослідження:

– *теоретичні:* аналіз (для дослідження освітньо-професійної програми Китайського університету та визначення результатів з підготовки майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Бізнес-економіка» у вищих навчальних закладах

Китаю), порівняння (для виявлення позитивних рис формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки Китаю), узагальнення (для формулювання висновків і рекомендацій щодо використання результатів професійної підготовки бакалаврів з «Бізнес-економіки» для використання у вітчизняній освіті).

– *емпіричні*: обсерваційні (пряме спостереження навчального процесу в університеті в Китайській Народній Республіці) – для встановлення особливостей визначення та дослідження результатів професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Бізнес-економіка» в китайському університеті.

Результати. У статті виокремлено та охарактеризовано особливості визначення результатів підготовки майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Бізнес-економіка» у вищих навчальних закладах на прикладі університету в Китайській Народній Республіці. Розглянуто структуру професійної компетентності майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки згідно з освітньо-професійною програмою китайського університету. Визначено позитивні риси формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки Китаю та можливості їх використання у вищій економічній освіті в Україні.

Висновки: результати професійної підготовки майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки як в Україні та Європі, так і в Китаї, визначаються на основі компетентнісного підходу. Аналіз освітньо-професійних програм університетів Китаю дав змогу виокремити у складі професійної компетентності загальні (інтегральні) компетентності, особистісні (суб'єктні) та фахові (предметно-спеціальні) компетентності. Використання позитивного досвіду професійної підготовки майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки Китаю може покращити сучасну економічну освіту в Україні.

Ключові слова: економічна освіта, освітньо-професійна програма, професійна компетентність, структура професійної компетентності економіста, формування професійної компетентності економіста.

Вступ. Цифровізація сучасного суспільства, інтеграція України в міжнародне співтовариство, а також ринкові відносини визначають потребу нашої країни у підвищенні якості та рівня економічної діяльності організацій та підприємств. Такі зміни зумовлюють нові, більш жорсткі вимоги, які висуваються до спеціалістів з бізнес-економіки. Саме тому сьогодні одним із найголовніших завдань системи вищої освіти у сфері бізнес-економіки є підготовка конкурентоспроможного фахівця з економіки, який має високий рівень професійної компетентності. Важливим є вивчення досвіду тих країн, в яких підготовка фахівців з бізнес-економіки здійснюється на високому рівні. Як правило, основою означеної підготовки є застосування

компетентнісного підходу, що виявив свою ефективність як в країнах Європейського Союзу, так і в Китаї.

Джерела. Аналіз літератури з соціології, педагогіки, культурології та економіки свідчить про те, що науковців завжди цікавило питання формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів з економіки, але останнім часом воно стало найбільш актуальним через те, що українська освіта переживає період великих змін. Досвід професійної освіти в Китайській Народній Республіці вивчали Н. Боровська (2012), С. Гала (2011), І. Сергійчук (2006).

Питання формування професійної компетентності спеціаліста з економіки було розглянуто в наукових роботах багатьох учених, а саме: філософсько-методологічного підходу (В. Андрущенко, Ю. Афанасьєв, В. Бондаренко, Г. Васянович, Д. Д жола, О. Дубасенюк, І. Зязюн, В. Кремень, М. Михальченко, П. Саух); професійної підготовки майбутніх фахівців у економічному університеті (М. Артюшина, Л. Волкова – іншомовної комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів фінансово-економічного профілю; Н. Замкова — формування професійних якостей майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності у процесі вивчення іноземних мов; Г. Романова, О. Яцишин — формування мотивації вивчення іноземної мови студентами економічних спеціальностей), вивчення окремих видів професійної компетентності (М. Богатирьова, І. Воробйова, В. Сафонова, В. Топалова – соціокультурної компетенції; Р. Гришкова, Н. Ігнатенко, В. Калінін — формування іншомовної соціокультурної компетенції; В. Лівенцова — культури професійного спілкування майбутніх менеджерів, Л. Савенкова — комунікативної компетентності; В. Черевко — комунікативної компетентності майбутніх менеджерів у процесі професійної підготовки). Однак результати аналізу наукової літератури переконують, що проблема формування професійної компетентності майбутніх фахівців з бізнес-економіки недостатньо висвітлена та потребує розкриття з точки зору зарубіжного досвіду.

Мета статті – виокремити та охарактеризувати особливості визначення результатів підготовки майбутніх економістів на прикладі державного університету в Китайській Народній Республіці.

Методи, що використовувалися нами під час дослідження:

– *теоретичні*: аналіз (для розгляду освітньо-професійної програми китайського університету та визначення результатів підготовки майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Бізнес-економіка» у вищих навчальних закладах Китаю), спостереження (для виокремлення особливостей визначення результатів підготовки бакалаврів), порівняння (для виявлення позитивних рис формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки Китаю), узагальнення (для формулювання висновків і рекомендацій щодо використання результатів професійної підготовки бакалаврів з бізнес-економіки для використання у вітчизняній освіті).

– *емпіричні*: обсерваційні (пряме спостереження навчального процесу в університеті в Китайській Народній Республіці) – для дослідження результатів професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Бізнес-економіка» в китайському університеті.

Результати й обговорення. Визначення результатів професійної підготовки спеціалістів, зокрема економістів, у різних країнах світу відбувається на засадах компетентнісного підходу, саме тому дуже актуальним є аналіз особливостей процесу формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів з бізнес-економіки та її компонентної структури за кордоном.

У Китаї в межах спеціальності «Бізнес-економіка» на рівень професійної компетентності також істотно впливають окремі компетентності, володіння якими може визначати конкурентоспроможність сучасного фахівця. Проаналізуємо їх на прикладі державного університету Jiaxing University (Цзясінський університет) в Китаї.

Вимоги до професійної компетентності фахівця спеціальності «Бізнес-економіка» визначено в освітньо-професійній програмі, що є стандартом

вищої освіти Китаю (Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018). Таку програму використовують як основу розроблення програм усіх навчальних дисциплін, що викладаються в закладах вищої освіти (ЗВО) Китаю. Вони містять структуру змісту дисциплін, що викладаються у ЗВО, в них встановлено обсяг навчального матеріалу для засвоєння студентами, визначено засоби діагностики рівня якості освітньо-професійної підготовки фахівця.

Освітньо-професійна програма китайських університетів спрямована на задоволення високого рівня вимог студентів до мовної підготовки (англійська мова), професійних знань і спеціалізованих навичок, які необхідні для всебічного розвитку в галузі міжнародної бізнес-економіки. Крім того, програма навчання бізнес-економістів прагне надати студентам розуміння англійської мови та культури, фінансових та юридичних операцій за кордоном, а з глобальної точки зору – можливостей для навчання, практики спілкування у бізнес-середовищі, в тому числі англійською мовою, управління, певного духу інновацій та підприємництва (Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018).

Структура професійної компетентності майбутнього бакалавра з бізнес-економіки в китайських університетах має такі складові: загальні (інтегральні) компетентності, особистісні (суб'єктні) компетентності та фахові (предметно-спеціальні) компетентності.

Загальні (інтегральні) компетентності втілюють комплексні вимоги до якості освіти, що висуваються до майбутнього бакалавра з бізнес-економіки в Китайському університеті (Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018) та включають багато гнучких, або «м'яких», навичок, які відповідають за успішну участь в робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою. У програмі зазначені такі:

- позитивний погляд на життя та підприємництво;
- тісний зв'язок з національними традиціями та культурою;

- високий міжкультурний гуманістичний рівень грамотності та знань;
- бажання робити внесок в націю і служіння суспільству;
- оволодіння професійними теоретичними знаннями та практичними навичками, можливостями застосування професійних знань у міжнародному середовищі;

- відкритість для міжкультурної спільної роботи та глобальне мислення;
- професійна етика з дотриманням патріотизму, чесності та надійності.

Вимогами до особистісних або суб'єктних компетентностей випускника Китайського університету (Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018) з бізнес-економіки є:

- розуміння правил транскордонної електронної комерції та управління міжнародним бізнесом, а також основні правила та процедури Світової організації торгівлі;

- знайомство з культурою, політикою, правилами та практикою міжнародного бізнесу, економіки та торгівлі, уміння працювати в контексті ініціативи «Один пояс одного шляху»;

- розуміння сучасних тенденцій та вимог до знань для управлінського розвитку в транскордонній електронній торгівлі та міжнародному бізнесі;

- володіння високим рівнем професійної та національної відповідальності;

- підтримання чіткого стилю міжкультурного менеджменту та здорові психологічні якості;

- бажання та високий рівень професіоналізму для співпраці в міжкультурних колективах;

- володіння методами наукового мислення, що відповідають міжнародним стандартам, практичні інноваційні навички для роботи в міжкультурних умовах.

Згідно з освітньо-кваліфікаційною програмою (Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018), основними фаховими або предметно-

спеціальними компетентностями, якими має оволодіти майбутній бакалавр з бізнес-економіки, є такі:

- мати міцну теоретичну підготовку в сфері міжнародної бізнес-економіки та торгівлі, а також навички роботи в оффлайн / онлайн продажах, навички управління міжнародним бізнесом;

- уміти використовувати сучасні інформаційні технології Інтернету для управління міжнародними торговими підприємствами, розуміти способи виконання операцій та процедури транзакцій у міжнародній електронній комерції,

- оволодіти основними технологіями і навичками використання телефонних та комп'ютерних додатків електронної комерції та їх управління;

- уміти опрацьовувати, аналізувати та вирішувати на основі великих баз даних у питаннях глобальної торгівлі та управління міжнародним бізнесом;

- уміти проводити міжкультурні обміни та спілкуватися з питань управління бізнесом, організовувати і координувати міжнародну бізнес-діяльність, формувати можливості самостійного розвитку для стратегічного планування;

- мати високий рівень володіння принаймні однією іноземною мовою (особливо англійською) в усній та писемній формах, знатися з особливостями міжнародного ділового етикету та навичками ведення переговорів;

- уміти шукати відповідні дані у спеціалізованих областях, а також мати стійку здатність до подальшого самонавчання.

Можна помітити, що багато з цих навичок відносяться до «твердих», тобто вмінь виконувати певні функціональні завдання. Такі навички добре доступні для огляду, стійкі, вимірні. Вони утотожуються з конкретними конструкціями та їх включено до переліку вимог, викладених в посадових інструкціях, також їх можна легко розкласти на ряд простих і кінцевих операцій.

Результати навчання за освітніми програмами в Україні так само визначаються на основі компетентнісного підходу. В межах певного фаху на

рівень професійної компетентності істотно впливають окремі компетентності, володіння якими може визначати конкурентоспроможність сучасного фахівця.

В Україні вимоги до професійної компетентності фахівця економічного профілю визначено в освітньо-професійній програмі (ОПП), що має відповідати стандартам вищої освіти. ОПП є основою для розроблення програм усіх навчальних дисциплін, що викладаються у ЗВО. У них описано структуру змісту дисциплін, що викладаються у ЗВО, встановлено обсяг навчального матеріалу для засвоєння студентами, визначено засоби діагностики рівня якості освітньо-професійної підготовки фахівця.

Дослідження професійної компетентності майбутніх економістів потребує врахування результатів розробок науковців щодо ключових компетентностей, що входять до їх складу. Процес розроблення цих компетентностей зумовив існування різних класифікацій. Розглянемо їх.

Професійна компетентність визначається С. Молчановим (2008) як обсяг компетенцій, коло повноважень у сфері професійно-педагогічної діяльності. У вузькому розумінні дослідник трактує професійну компетентність як коло питань, у яких суб'єкт володіє знаннями, досвідом, сукупність яких відображає соціально-професійний статус і професійну кваліфікацію, а також деякі особистісні, індивідуальні особливості, що забезпечують можливість реалізації певної професійної діяльності.

З точки зору А. Бусигіної (2003), професійна компетентність являє собою цілісну системну якість особистості, яка включає наступні структурні елементи: професійно-змістовний (базовий компонент, який передбачає наявність теоретичних знань у межах фаху, що забезпечує усвідомлення змісту професійної діяльності), професійно-діяльнісний (практичний компонент, що включає професійні знання і вміння, застосовані на практиці та найкраще засвоєні особистістю) та професійно-особистісний компонент, який включає професійно-особистісні якості фахівця як індивіда та суб'єкта діяльності.

О. Бондарева (2003) виокремлює чотири компоненти професійної компетентності фахівця: функціональний, мотиваційно-вольовий, комунікативний і рефлексивний. Всі ці компоненти можуть бути об'єднані в комунікативно-функціональну компетентність, що є інтегративною якістю особистості фахівця-економіста.

На відміну від О. Бондаревої, професійна компетентність за В. Введенським (2003) включає п'ять взаємопов'язаних між собою компонентів: комунікативна компетентність, яка передбачає володіння такими якостями, як емоційна стійкість (пов'язана з адаптивністю); здатність конструювати прямий і зворотний зв'язок; мовні уміння; екстраверсія; вміння слухати; уміння нагороджувати; делікатність, уміння невимушено вести комунікацію; регулятивна компетентність припускає наявність умінь управляти своєю поведінкою; інформаційна компетентність включає обсяг інформації про себе, про досвід роботи інших колег.

Останнім часом процес організації праці на виробництві стрімко змінюється. Вміння взаємодіяти з колегами та організовувати спільну діяльність стають вирішальними у професійній діяльності економіста, що дає можливість стверджувати про необхідність розвивати в майбутніх спеціалістів з економіки навички та вміння згідно з класифікацією психологічних вимог професій типу «людина — людина». Такими вимогами є: уміння легко спілкуватися та налагоджувати стосунки із незнайомими людьми; прагнення до спілкування; чуйність, доброзичливість, вміння стримувати емоції; здатність аналізувати власну поведінку та поведінку оточуючих, розуміти наміри і настрої інших людей; знання психології людей та здатність розбиратися у людських стосунках.

Дуже важливим є той факт, що здійснення реформ у вищій школі в Україні в контексті Болонського процесу зумовлює необхідність удосконалення рівня якості мовної освіти. Якщо студент не володіє принаймні однією іноземною мовою на достатньому рівні, це унеможливує забезпечення виконання основних положень Болонської декларації. Такими

вимогами є адаптація до норм і стандартів європейського освітнього простору, професійна конкуренція та мобільність. Дані вимоги можуть бути реалізовані тільки за умови знання випускниками закладів вищої освіти іноземної мови та сформованих комунікативних навичок професійного, академічного та повсякденного спілкування. «В умовах зростання швидкості, кількості, різноспрямованості та полілінгвістичності інформаційних потоків, а також збільшення різноманіття та міри проникнення в життя електронних носіїв, здатність до швидкого та правильного сприйняття та інтерпретації іншомовного змістового контенту і є фундаментальним фактором прийняття правильних управлінських рішень», як вважає Р. Готліб (2009).

Зважаючи на те, що в процесі навчання мова і культура стають основними професійно-формуєчими факторами особисті, є підстава акцентуватись на мовно-культурній підготовці фахівця, що її пропонує освітньо-професійна програма університетів у Китаї. Невід'ємним компонентом професійної компетентності фахівця економічного профілю як у Китаї, так і в Україні є знання іноземної мови та зарубіжної культури. Введення терміна «міжкультурна компетентність» у сфері економіки пояснюється тим, що економіст має володіти іноземною мовою як засобом спілкування та враховувати особливості лінгвокультурної спільноти та конкретних понять у своїй та іншій професійній культурі, водночас володіючи вмінням виокремлювати та розмежовувати загальне і специфічне (Артемова, 2008).

Для ділового співробітництва в бізнес-сфері дуже важливим є професійне міжкультурне спілкування, оскільки у процесі його здійснюється обмін інформацією, встановлюються контакти. Сучасна педагогіка наразі постала перед завданням навчання фахівців економічних спеціальностей основам міжкультурної компетенції. Як економісти, так і викладачі іноземних мов вважають необхідним такий підхід у навчанні, зокрема, іноземної мови через те, що він зумовлений як вимогами до якісного

педагогічного процесу взагалі, так і потребами сучасного ринку праці до спеціалістів економічного профілю зокрема (Мельник, 2017).

Висновки. Результати професійної підготовки майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки як в Україні й Європі, так і в Китаї, визначаються на основі компетентнісного підходу. Аналіз освітньо-професійних програм університетів Китаю дав змогу виокремити у складі професійної компетентності такі групи компетентностей: загальні (інтегральні), що передбачають володіння гнучкими або «м'якими» навичками; особистісні (суб'єктні), котрі включають цінності, мотивації та якості випускників; фахові (предметно-спеціальні), до складу яких входять «тверді» навички.

Отже, освітньо-професійна програма Китайського університету (Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018) особливо наголошує на необхідності володіння іноземною мовою та технологіями Інтернету, а також особливостями бізнес-етикету та культури іноземних країн – для здійснення успішної економічної діяльності. Використання позитивного досвіду професійної підготовки майбутніх бакалаврів з бізнес-економіки Китаю може істотно покращити сучасну економічну освіту в Україні.

Список посилань

Артемова, Л.В., 2008. *Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник*. Київ: Кондор.

Артюшина, М. В., 2009. *Психологічні та педагогічні основи підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності: монографія*. Київ: КНЕУ.

Бондарева, Е.В., 2003. Профессиональная компетентность специалиста в условиях становления информационного общества. *Вестник Волгоградского гос. ун-та. Сер. 6. Университетское образование*, 6, с. 44-48.

Боревская, Н.Е., 2012. Обеспечение доступности и привлекательности среднего профессионального образования в КНР. *Педагогика*, 7, с. 109-119.

Бусыгина, А.Л., 2003. *Профессор – профессия: теория проектирования содержания образования преподавателя вуза*. Изд. 2-е, испр. и доп. Самара: Изд. СамСПУ.

Введенский, В.Н., 2003. Моделирование профессиональной компетентности педагога. *Педагогика*, 10, с. 51-55.

Волкова, Н.П., 2007. Сутність і компоненти компетентності майбутнього вчителя у здійсненні професійно – педагогічної комунікації. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 42, с. 103-111.

Гала, С. В., 2011. Из досвіду реформування вищої освіти Китаю. *Економіка і держава*, 18, с. 52-55.

Головко, В.І., Мінченко, А.В. та Шаманська, В.М., 2006. *Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека: навч. посіб.* Київ: Центр навчальної літератури.

Готлиб, Р.А., 2009. Социальная востребованность знания иностранного языка. *Социологические исследования*, 2, с. 122-127.

Зимняя, И.А., 2004. *Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия.* Москва: Исследоват. центр проблем качества подгот. специалистов.

Молчанов, С.Г., 2008. *Теория и практика аттестации педагогических и руководящих работников образовательных учреждений.* Челябинск: Челябин. гос. у-т.

Освітньо-професійна програма для ступеня бакалавра, 2018. Цзясін: Видавництво академічного офісу Цзясінського університету, 2018.

Романова, Г. М., 2009. Психолого-педагогічна підготовка як чинник професійної самореалізації викладачів економічного університету. *Вісник Львівського університету*, 3(25), с. 167-175.

Сергійчук, І. М., 2006. Китай у нові та новітні часи: практикум: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга».

Melnyk O., 2017. Perspectives of usage of positive German experience in organization of bachelor program in economics and business education at Ukrainian universities. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*, 13, с. 139-144.

Переклад і транслітерація

Artemova, L.V., 2008. *Pedahohika i metodyka vyshchoi shkoly [Pedagogy and methods of higher education]. Navchalno-metodychnyi posibnyk [Education and methodical manual].* Kyiv, Kondor.

Artiushyna, M.V., 2009. *Psykhologichni ta pedahohichni osnovy pidhotovky studentiv ekonomichnykh spetsialnostei do innovatsiinoi diialnosti: monohrafiia [Psychological and pedagogical bases of preparation of students of economic majors for innovative activities: monograph].* KNEU.

Bondareva, E.V., 2003. Professionalnaya kompetentnost spetsialista v usloviyah stanovleniya informatsionnogo obschestva [Professional competence of

the specialist in the conditions of formation of the information society]. *Vestnik Volgogradskogo gosudarstvennogo universiteta* [Bulletin of Volgograd National University], 6, pp. 44-48.

Borevskaya, N.E., 2012. Obespechenie dostupnosti i privlekatelnosti srednego professionalnogo obrazovaniya v KNR [Ensuring accessibility and attractiveness of secondary vocational education in China]. *Pedagogika* [Pedagogy], 7, pp. 109-119.

Busygina, A.L., 2003. *Professor – professiya: teoriya proektirovaniya sodержaniya obrazovaniya prepodavatelya vuza* [Professor – profession: theory of designing the content of education of a university teacher]. Samara, Izd. SamSPU, 198 p.

Vvedenskiy, V.N., 2003. Modelirovanie professionalnoy kompetentnosti pedagoga [Modeling the professional competence of a teacher]. *Pedagogika* [Pedagogy], 10, pp. 51-55.

Volkova, N.P., 2007. Sutnist i komponenty kompetentnosti maibutnoho vchytelia u zdiisnenni profesiino – pedahohichnoi komunikatsii [The meaning and components of competence of the future teacher in implemetation of professional and pedagogical communication]. *Pedahohika i psykholohiia formuvannia tvorchoi osobystosti: problemy i poshuky: Zb. nauk. prats.* [Pedagogy and psychology of formation of creative personality: problems and solutions: Collection of scientific works]. K., Zaporizhzhia, 42, pp. 103-111.

Hala, S. V., 2011. Iz dosvidu reformuvannia vyshchoi osvity Kytaiu [From the experience of reforming higher education in China]. *Ekonomika i derzhava* [Economy and state], 18, pp.52-55.

Holovko, V.I., Minchenko A.V. ta Shamanska V.M., 2006. *Finansovo-ekonomichna diialnist pidpriemstva: kontrol, analiz ta bezpeka* [Financial and economic activity of the enterprise: control, analysis and security]. K.: Tsentr navchalnoi literatury [Center for Educational Literature].

Gotlib, R.A., 2009. Sotsialnaya vobrebovannost znaniya inostrannogo yazyika [Social demand for knowledge of a foreign language]. *Sotsiologicheskie issledovaniya* [Sociological research], 2, pp. 122-127.

Zimnyaya, I.A., 2004. *Klyuchevye kompetentnosti kak rezul'tativno-celevaya osnova kompetentnostnogo podhoda v obrazovanii. Avtorskaya versiya* [Key competences as effectively-targeted basis of competence approach in education. Author's version]. Moscow: Issledovatel'skij centr problem kachestva podgotovki specialistov [Research Center for the Problems of Quality Training of Specialists].

Molchanov, S.G., 2008. *Teoriya i praktika attestacii pedagogicheskikh i rukovodyashchih rabotnikov obrazovatel'nyh uchrezhdenij* [Theory and practice of attestation of pedagogical and managerial employees of educational institutions]. Chelyabinsk: Chelyabinskij gosudarstvennyj universitet [Chelyabinsk state university].

Educational and professional program for Bachelor's Degree, 2018. Jiaxing: Jiaxing University Academic Office Publishers, 2018.

Romanova, H. M., 2009. Psykholoho-pedahohichna pidhotovka yak chynnyk profesiinoi samorealizatsii vykladachiv ekonomichnoho universytetu [Psychological and pedagogical training as a factor of professional self-realization of teachers of the economic university]. *Visnyk Lvivskoho universytetu [Bulletin of Lviv University]*, 3(25), pp. 167-175.

Serhiichuk, I. M., 2006. *Kytai u novi ta novitni chasy: praktykum: navchalno-metodychnyi posibnyk [China in new and modern times: practicum: education and methodical manual]*. Sumy: VTD «Universytetska knyha».

Melnyk O., 2017. Perspectives of usage of positive German experience in organization of bachelor program in economics and business education at Ukrainian universities. *Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika [Scientific Bulletin of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Professional Pedagogy]*, 13, pp. 139-144.

UDC 378.4:[33:323.3](510)

<https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19>.

The experience of the People's Republic of China in the determination of the results of professional training of Bachelors of Business Economics

Gao Wanquan,
*Director of the College English
Department,
English lecturer of Jiaxing University,
Jiaxing, China*

Kseniia Tsytsiura,
*post-graduate student of the Institute
of Vocational Education and
Training
of the National Academy
of Educational Sciences of Ukraine,
foreign expert of Jiaxing University,
Jiaxing, China*

Abstract.

Rationale. In the times of economic transformation on the way to the market relations, Ukraine needs highly qualified economists who have high qualification for working in both domestic and international economies. That is why currently one of the priorities of the vocational education system is to educate the

competitive specialist who has a high level of professional competence. Analysis of literature suggests that the problem of the formation of professional competence of the future specialists has always interested the scientists, but because of the modernization of the educational system of our country it has acquired particular relevance.

The article aim is to identify and characterize the features of determining the results of training of the future economists on the example of the state university in China.

Methods: The research methods used during the study are:

- *theoretical methods:* analysis (to study the educational and professional program of the state Chinese University and determine the results of training of future Bachelors majoring in Business Economics in Chinese universities), comparison (to identify the positive features of the formation of the professional competence of future Bachelors in China's business economy), generalization (to formulate conclusions and recommendations for applying the results of training of Bachelors of Business Economics in Ukrainian education).

- *empirical methods:* observational (direct observation of the educational process at a state university in the People's Republic of China) - to determine the specific features of determining and studying the results of a professional training of Bachelors of Business Economics at a Chinese university.

Results: The article outlines and describes the specific features of determination of the results of the preparation of future Bachelors majoring in Business Economics which have been given and analyzed on the example of the university in China. The structure of the professional competence of future Bachelors of Business Economics is considered in accordance with the educational and professional program of Chinese University. Positive characteristics of the formation of the professional competence of future Bachelors in China's business economy are identified and the possibility of their application in higher economic education in Ukraine is considered.

Conclusions: The conclusion is justified that the results of professional training of future Bachelors of Business Economics in Ukraine and Europe, as well as in China, are determined on the basis of the competence approach. The analysis of the educational and professional programs of universities in China allowed us to determine such competence groups in the professional competence as follows: general (integral) competencies, which mean possession of flexible ("soft") skills; personal (subject) competencies, which include values, motivations and characteristics of graduates; professional (subject-specific) competencies which include "solid" skills. Using the positive experience of professional training of future Bachelors of Business Economics in China can significantly improve current economic education in Ukraine.

Keywords: economic education; educational and professional program; professional competence; structure of professional competence of an economist; formation of professional competence of an economist.

Стаття надійшла до редакції: 14.08.19
Прийнято до друку: 04.11.19